

1. Karmel

Brat Osel je patra Elija našel v čebulnem vrtu. Priletni menih je plel in izpod slamnika so mu kapljale potne srage. Mlademu bratu se je ob pogledu nanj milo storilo.

»Pater prior želi govoriti s tabo.«

»Hvala, brat.«

»Tako j moraš k njemu. Ni se ti treba umiti. Čim prej moraš tja.« Govoril je brez repa in glave. Ime brat Osel se ga je prijelo, ker je bil preprost in ker je v skupnosti pogosto poprijel za najtežja dela. Elija ga je sam pri sebi imenoval *mali*.

»Pohiti, pohiti,« ga je priganjal. V zdravem očesu se je lesketala dobra volja, s poškodovanim pa je kar naprej mežikal. Bil je kristjan iz Palestine, mršav in nezahteven fant, ki je bil rad neopažen.

Med patri in brati ni bil najbolj priljubljen. Bil je površen in skoraj vsak dan je pozabil na Vodilo – a vedno se je iskreno pokesal. Potrpežljivi so bili, včasih – izjemno redko – tudi popustljivi. Eliju je prirasel k srcu in med njima se je razvila iskrena in nekoliko zadržana naklonjenost.

»Pater, pred kako uro smo dobili pomemben klic iz Italije. Brat Silvester mi je povedal, ko sva se po molitvi srečala na hodniku.«

Z roko si je pokrtil usta. V zdravem očesu se je videlo, kako mu je bilo nerodno.

»Z bratom Silvestrom gotovo nista nalašč pretrgala zaveze tišini,« je rekel Elija.

»Res je, pater. Ni bilo nalašč.«

»Jutri se boš gotovo držal Vodila.«

»Da. Jutri se ga bom držal.«

»Bog vidi v srce. Ve, da ga ljubiš.«

Mali je zavzeto pokimal.

»Se lahko, prosim, med molitvijo spomniš še name? Želim si, da nikoli ne bi pozabil Vodila.«

»Bom, pater.«

»Hvaležen sem za tvoje molitve.«

»Hvala, pater.«

Njuni poti sta se razšli pred priorjevo pisarno. Mali se je zasukal na peti in odvihral proti cerkvi, kjer je pokleknil pred Prisotnost in prosil odpuščanja, ker se je spet pregrešil.

Elija je potrkal.

»Naprej!« je rekel prior in Elija je vstopil. Prior mu je ponudil stol. Bil je Nemec. Visoko zaobljeno čelo, dostojanstven obraz in razmišljujoče sive oči so bile poteze benediktinskega učenjaka s severa. Elija je že zdavnaj nehal ljudi soditi po videzu. Prior še zdaleč ni bil tak, kakršen se je zdel na prvi pogled. Stal je ob oknu s pogledom na Haifski zaliv in opazoval sončni zahod.

»Nenavadno, pater Elija. Ne da mi miru.«

»Kaj ti ne da miru?«

»Tvoj soimenjak je živel na tej sveti gori pred tri tisoč leti. Prisluhni je hotel božjemu glasu.«

Elija ni rekel nobene, saj je vedel, da prior še ni povedal vsega. Veter se je nemirno podil po vinogradu.

»Slišal ga je v nežni sapici in ne medtem ko je tekal sem ter tja, da bi se *zamotil*. Poklicani smo k poslušanju. Da slavimo tistega, ki prebiva med nami. Zato si prišel sem. Zato si rojen.«

Elija je prikimal.

»Kot prior imam milost, da razločujem za svoje duhovne sinove. Zaskrbljen sem.«

»Zaradi mene?«

»Oprosti. Nisem ti povedal, zakaj sem te poklical. Dobil sem klic. V Rim moraš.«

»Rim? Ampak karmeličanska hiša v Rimu poka po šivih, tu pa ne izkoriščamo vseh možnosti.«

»Niso klicali iz naše skupnosti, ampak iz Vatikana.«

»Iz Vatikana?«

»Popoldne sem govoril z visokim uradnikom Državnega tajništva. Ko sva se poslovila, mi je po faksu poslal vse potrebne dokumente. Osnovna navodila in podatki o letu. Čim prej se moraš sestati z državniki.«

»Je povedal, zakaj?«

»Skop je bil z besedami. Vse boš izvedel na cilju.«

»Kdaj moram oditi?«

»To me je najbolj presenetilo. Poudaril je, da gre za zelo nujno zadevo. Sedel boš na naslednje letalo, ki poleti z letališča Ben Gurion. Vse je že urejeno. Vizum, letalska vozovnica. Rimski uradniki so se povezali z Izraelci.«

»Gotovo je omenil, za kaj gre.«

»Vem le, da je povezano z arheologijo.«

»Arheologijo?«

»Že leta se zanimaš zanjo, mar ne?«

»Kot ljubitelj.«

»V mednarodnih revijah si objavil nekaj člankov o biblični arheologiji.«

»Nič posebnega niso bili. Zgolj domneve. V glavnem sem se posvečal duhovnim vidikom arheologije.«

»Očitno so jih v Vatikanu opazili.«

»Kolikor vem, v bližnji prihodnosti ne bo nobene konference. Ne razumem, zakaj je tako nujno.«

»Jaz tudi ne.« Prior se je zastrmel v pisalno mizo.

»Kdaj se bom vrnil?«

»Uradnik ni želel ničesar povedati. Rekel je, da te potrebujejo za nalogo, ki se utegne zavleči. Ne vedo, kako dolgo bo trajala, vedo le, da je izjemno pomembna.«

»Kaj pa poučevanje teologije? Kdo bo skrbel za novice?«

»Pater Janez te bo nadomeščal.«

»Prihodnji teden moram pridigati v Betlehemu.«

»Jaz bom šel namesto tebe.«

Pater prior je bil nadarjen in priljubljen pridigar. Nekaj minut sta molčala in poslušala večerno prepevanje ptic.

»Zaupaj mi, kaj te skrbi?«

»Ne znam povedati. Čutim, da se podajaš v veliko nevarnost.«

»Glede arheologije?«

»Izjemnega papeža imamo. Pogumen, srčen in razgledan je – svetnik. Toda okoli sebe ima polno sovražnikov. Cerkev se je znašla v globoki krizi.«

»Na številnih mestih imamo odprte rane.«

»In najhujše rane so ji zadali lastni otroci. Rim se je spremenil v strašno mesto. Ljudje se oklepajo iluzij.«

»Omenil si nevarnost.«

»Da.«

»Kakšno nevarnost si imel v mislih?«

»Duhovno nevarnost. Nemiren sem. Pošiljam te v Italijo in te prosim, da ne prelomiš zaveze poslušnosti, kajti brez poslušnosti ni vredno živeti. In vendar slutim, da te pošiljam v nevarnost.«

»Smrti se ne bojim.«

»Smrt,« je zavzdihnil prior, »je lahko še najmanjša nevarnost.«

»Sem lahko odkrit kakor sin z očetom?«

»Seveda. Misliš, da ne vidim, kako sva si podobna? Ti si judovski spreobrnjenec, ki ga je Bog določil za karmeličana – veja, ki jo je potegnil iz ognja. Jaz sem zbežal pred nemškim ateizmom. Oba sva izgnanca, ki sta se vrnila domov. Brata.«

»Spoštujem te kakor očeta.«

»Trije glasovi so odločili, da sem danes jaz na tej strani mize in ti na drugi.«

»Sveti Duh te je izbral.«

»Ne bi me presenetilo, če bi na naslednjih volitvah izbral tebe. Mirno bi se poslovil s tega sveta. Ampak dvomim, da se bo to zgodilo.«

Pater Elija ga je zmedeno pogledal. »Res?«

»Ko sem odložil telefonsko slušalko, sem nemudoma začel moliti. Nekaj mi pravi, da se ne boš vrnil.«

»Kar stiska me pri srcu. Tu sem doma. Prijatelja sva.«

»Prijatelja. To cenim. Ni dobro, če se navežemo na druge, kajne? Celotukaj, kjer se trudimo za vsesplošno dobroto, ne moremo spregledati, da na tej poti nismo sami.«

»Dolgo sem ti sledil po pobočju gore Karmel. Naučil si me vsega, kar oče lahko nauči sina.«

»Če sem te naučil, kako nositi križ in na njem umreti, potem sem te res naučil vsega. Sem te naučil tega?«

»Tako, ko sem se pridružil skupnosti.«

»Veš, ko si prišel, sem bil prepričan, da ne boš ostal dolgo. Jud. Zvezdnik, ki je preživel holokavst. Izraelski veljak. Zakaj se kdo tvojega kova odločil za samotno življenje meniha? Zato sem bil na začetku tako strog s teboj.«

»Bratje so mi povedali, da si bil najstrožji predstojnik novicev.«

»Prus?«

»Ti je prišlo na uho? Precej neprijazen vzdevek.«

»Kar primeren je bil. Veliko sem se moral naučiti. V kotičke duše mi vera takrat še ni posijala. Sodobni časi nam zadajajo nenavadne rane.«

»Pogosto se mi je zdelo, da me preizkušaš.«

»Prav si imel. Nekaterih reči takrat še nisem predelal. Nisem bil dovolj trden v veri, da bi prestopil »nepremostljive kulturne razlike«. Zdelo se mi je, da te palestinski bratje ne bodo sprejeli. Da si okužen z boleznijo slavnih mož: s prevzetnostjo. Prevzetnost uničuje duše – in skupnosti. Motil sem se.«

»Prav si imel.«

Prior ga je začudeno pogledal.

»Prav si imel, ker lahko vsi podležemo skušnjavi. Vsi se moramo soočiti z njo, ne glede na to, v kakšni obliki se nam predstavi. Nisem bil ošaben zaradi ministrskega mesta v vladi niti zaradi namigovanj, da se bom nekoč povzpел na premierski položaj, niti zaradi svojih knjig. Domišljal sem si, da lahko rešim svet. Da sem jaz tisti, ki lahko prepreči drugi holokavst. Za Boga sem se imel. No, za dobrega, ponižnega boga.«

»Oh, Elija.« Prior je zamahnil z roko, kot da bi odgnal težke misli. »Z razlogom te je potegnil iz ognja.«

»Ogenj je preizkušnja. Bodisi te očisti bodisi te uniči. Dolgo je trajalo, da sem potlačil željo po maščevanju, ki si je nadela krinko pravice. Preki-peval sem od idealističnega sovraštva – sovraštva najhujše sorte.«

»Družino so ti umorili. Le kako ne bi sovražil?«

»Dolga leta sem se boril s tem čustvom. V sebi sem otopel in umrl. Bil sem le lupina. Strla jo je božja milost, ko sem postal vernik.«

»Vsega se ne da narediti na en mah.«

»Res je. Ko sem prišel v skupnost, sem v sebi nosil bes. Bes in jezo.«

»Vedno me je zanimalo, kako si brzdal odpor do mene?«

»Nisem ga hotel čutiti. Toda nemški naglas in kretnje so bile preveč.«

»Vem. Nikoli se nisva pogovarjala o tem. Dobro se spomnim dneva, ko si vse odpustil. V očeh ti je pisalo. Dotlej si odpustil veliko, vsega pa ne.«

»Ti si me tega naučili.«

»Jaz?«

»Da. Slutil si, kaj sem čutil do tebe. Kdo drug bi postal še bolj neusmiljen. Ali pa, kar bi bilo huje, sladek kot med. Ti pa si ostal nepristranski in čez čas sem razumel. Trajalo je nekaj let, na koncu pa sem le spregledal, kako usmiljen si. Odpovedal si se sebi, da bi v naših očeh ostal tevtonski despot.«

Prior je odgovoril: »Prijatelj, ljudje notranje rane projiciramo na zunanji svet. Ko obsojamo, razkrivamo sami sebe. Hitler je preganjal nekatere moje sorodnike. Peščico, ubogo peščico. Strica duhovnika so mučili v Dachauu. Večina pa je bila brezbrizna, otopela ali prestrašena. Sodelovali so z zlom. Nekaj se jih je celo včlanilo v stranko. Eden od bratrancev je bil pri SS. Pisana družčina smo bili, ni kaj.«

»Tudi človeštvo je pisana družčina.«

»Da. Človeštvo. Med ljudstvi in narodi so majhne razlike. Borbe in teme se razlikujejo le v odtenkih. Ne vem, kako bi se odločil, če bi bil malo starejši. Bi sledil stricu mučeniku ali bratrancu junaku. Si osupel?«

»Ne.«

»Jaz pa sem, Elija.«

»Takrat si bil še deček.«

»Moje otroštvo je bilo drugačno od tvojega. V času holokavsta sem bil sicer še mlad in dejansko nisem zagrešil nobenega hudodelstva. To je zgolj jalova tolažba. Holokavst je bil opozorilo za ves svet. Najbolj omikan

in veren evropski narod je dovolil, da se je zgodilo nepredstavljivo. Med sorodniki in sosedi.«

Nekaj minut sta molče sedela, potem pa je prior zmajal z glavo in vstal.

»Umiti se moraš in pripraviti kovček. Brat Silvester te bo zjutraj odpeljal na letališče. Obleci civilna oblačila.«

»Zakaj ne smem biti v habitu?«

»V Rimu prihaja do izgredov. Duhovniki in redovnice so vse pogosteje žrtve telesnih in besednih napadov.«

»Kaj pa če srečam koga, ki bi se želel spovedati? Ko bo videl duhovnika, se bo mogoče opogumil in prosil za pomoč. Te možnosti mu ne moremo odreči.«

Prior je pogledal v tla in se zamislil.

»Vedno zadeneš žeblico na glavico, Elija. Ostani v habitu.«

Sklonil je glavo, da bi prejel priorov blagoslov. Potem sta se brez besed objela in Elija se je vrnil v celico. Nekaj ur je molil in legel v posteljo. Do štirih zjutraj, ko je brat Silvester potrkal na njegova vrata, se je bolj ali manj premetaval po postelji.

Še pred zoro sta se po obalni avtocesti zapeljala proti jugu. Ko sta se vozila mimo predmestij na severu Tel Aviva, se je ozrl proti Ramat Ganu, kjer sta z Ruto živela dve leti. Kot že tolikokrat poprej je pomislil, kako bi bilo, če bombe ne bi razneslo. Ali pa če bi v Jeruzalem odšla prej, kakor ji je predlagal. Ni se zmenila za njegove skrbi.

»*Sabra* sem, Dovidl. Vajena sem terorističnih groženj. Del pokrajine so.«

Popoldne je predavala na jeruzalemski univerzi in domov se je nameravala vrniti šele proti večeru. Obljubila je, da bo na trgu kupila fetu, hruške in dimljeno polenovko ter jih pustila v hladilniku za večerjo. Ljubeznivo ga je pokarala. Ne skrbi, jedel bom, pojdi, ji je rekel, pojdi. Če pohitiš, boš pravočasno prišla na univerzo. Poljubila ga je in odšla. Pol ure pozneje je iz pisarne zaslišal eksplozijo. Vedel je. Ni znal pojasniti kako, ker takrat še ni bil veren. Takrat je verjel v Izrael in Ruto.

Brat Silvester je med vožnjo skozi Ramat Gan nekoliko prekoračil dovoljeno hitrost in na srečo sta se izognila prometnemu zamašku. Ob

osmih je oddal prtljago na letališču. Varnostniki so ob pogledu na redovniško oblačilo dvigovali obrvi, ko pa so videli ime v potnem listu, so se na kratko posvetovali. Odločili so se, da telesni pregled, ki je bolj služil sramotanju potnikov kot varovanju pred teroristi, ni potreben.

»Zahvalite se prijateljem v knesetu,« mu je prišepnil varnostnik.

* * *

Ob devetih se je pater Elija vkrcal na letalo za Rim. Sedel je ob oknu. Veliko let je minilo, odkar je zadnjič letel, zato je neizmerno užival. Jeklena ptica se je pod ostrim kotom dvignila nad Sredozemsko morje, ki se je lesketalo v jutranjem soncu.

Zraven njega je sedela ženska srednjih let, ki je nosila rumen plastičen nakit in je dišala po gardenijah. Brala je francosko kriminalko. Na sedežu ob prehodu je sedel zagorel moški v športni majici z modrim cvetličnim potiskom. S seboj je imel prenosni računalnik in tipkal. Za Elija se nista zmenila.

Elija je do zajtrka dremal.

Stewardesa se je sopotnikoma široko smehljala in z njima prijazno klepetala, Elija je komajda pogledala. Preslišala je njegovo zahvalo. Prepričan je bil, da ni bilo nalašč. Čez pol ure se je vrnila in zgodba se je ponovila. Ko se je posvečala sopotnikoma, jo je bila sama prijaznost, do njega pa je bila še hladnejša. Ni bilo naključje. Z molitvijo se je obrnil k Bogu in zatrl paranojo, ki se je prebudila v njem.

Med letom so predvajali film o pravnih bitkah med odvetnikoma neimenovane zahodne velesile in duševno neuravnovešenim vodjem verskega kulta. Idealistična odvetnika, moški in ženska, sta bila čedna, duhovita, izvrstna in moralna (z izjemo prešuštva). Odločena sta bila, da bosta svet obvarovala pred fanatikami. Vodja kulta je bil njuno popolno nasprotje. Bil je naravnost priskuten. Če ni nasilno spolno občeval ali privržencem pral možganov, je glasno izrekal zvestobo »mojemu Gospodu in Odrešeniku Jezusu Kristusu.« Film je dosegel vrhunec, ko je privržence nagovoril k skupinskemu samomoru. V dvajsetih letih, ki jih je pater Elija preživel v samostanu, se je marsikaj spremenilo.

Stewardesa se je vrnila in se izbranim potnikom očarljivo nasmihala. Prinesla je časopise. Elija je vzel *Jerusalem Daily News* in *Worldview*. Slednjega ni poznal. V kolofonu je prebral, da gre za tednik o svetovnih dogodkih, ki izhaja v angleščini, italijanščini, španščini, nemščini, japonščini in francoščini. Naklada: sedem in pol milijonov izvodov. Obraza na naslovnici ni poznal. Uglajen možakar, na videz star nekaj čez petdeset let. V mastnem tisku je pisalo: *Novi predsednik Federacije evropskih držav*.

V članku je prebral, kako hitro se je predsednik povzpел na visoki položaj in kaj je delal pred tem. Podrobno so bili opisani njegovi številni dosežki, priznanja in nazivi. Poosebljal je številne vrline. Eliju se je zdelo, da je v prvi vrsti humanist. Vedno znova je omenjal »porajanje globalne civilizacije« in »preporod temeljnih človekovih pravic«.

Pred tednom dni je nagovoril haaško sodišče za človekove pravice. Povedal je: »V prejšnjem stoletju smo bili priča nenehnemu kršenju človekovih pravic in izgubili smo vero v človeka.« Sodnikom je položil na srce, da je obdobja, ko so se narodi bojevali za ozemlje, nepreklicno konec. »Vstopamo v tretje tisočletje in človeštvo se mora zazreti v prihodnost ter v celoti sprejeti vse človeško, vključno s pojmom človeka kot duhovnega bitja.«

Elija se je zamislil.

Šlo je za politika drugačnega kova. Mogoče je bil filozof.

Ženska zraven njega je potrkala po naslovnici revije.

»*C'est beau ça! Le monde a besoin de cet homme.*«

V francoščini je odvrnil, da je predsednik povedal nekaj pomembnih reči. Resničnih reči. Svetu bi lahko koristil.

Presenečeno ga je pogledala.

»Koristil? On je najboljša stvar, ki je v povojnem obdobju doletela Evropo. Uspelo mu bo. Boste videli. Uspelo mu bo.«

Elija je pokimal in se posvetil članku. Pisalo je, da si predsednik po napornem službenem potovanju nabira moči v vili nedaleč od Neaplja.

Ženska se je sklonila k njemu in pokazala skozi okno. »Poglejte, peta škornja se že vidi. Vsak hip bomo nad Italijo.«

Elija jo je vprašal, ali bi zamenjala sedeže. Ponudbo je rade volje sprejela.

Moški ob prehodu ga je premeril od glave do pet in ogovoril v angleščini: »Greste v Vatikan?«

»Da.«

»Rim je čudovito mesto. Ste že bili tam?«

»Ne.«

»Ste Izraelec?«

»Da.«

Ni ga vprašal po poreklu, saj je bilo jasno, da je Američan.

»Se vračate v domov?«

»Aha. Na dopust.«

»Koliko časa ste bili zdoma?«

»Tri leta.«

»Pogrešate Ameriko?«

»Pa še kako. Deželo svobodnih, domovino pogumnih.«

»Seveda. Prosim, povejte mi, kaj si Američani mislijo o novem evropskem predsedniku?«

»Dovolj skrbi imamo s svojim predsednikom. Precej podobna sta si.«

»V kakšnem smislu?«

»Oba sta sociologa.«

»Vi niste?«

»Ne. Moje svetišče je zanesljivo človeško telo. Raje imam slepiče kot pa dušo.«

»Ste zdravnik?«

»Aha. Zadnja leta sem bil zaposlen pri ameriškem veleposlaništvu na Bližnjem vzhodu.«

»V Jeruzalemu?«

»V več krajih.«

»Ste vojaški zdravnik?«

»Mornarica,« je brezbrizno odgovoril.

Američan je spremenil temo pogovora in odprl svoj izvod tednika *Worldview*. Bila je starejša številka.

»Tip je povsod. Na vseh področjih je dejaven. S Svetovno banko se pogaja, kako bi ruskemu gospodarstvu pomagali na noge. Pred mesecem

dni je ustavil vojno med afriškima banana republikama. Fant od fare. Pravi junak.«

»Pa že,« je zamišljeno odvrnil Elija.

»Ste menih?«

»Tako nekako.«

»Včasih sem bil katoličan.«

»Zdaj pa niste več?«

»Ne. Pred časom sem izstopil.«

»Zakaj?«

»Nisem videl smisla. Nikoli ga ni bilo, mar ne? Mislim, v enaindvajseto stoletje vstopate s polžjo hitrostjo. Fantje, sprijaznite se. Srednjega veka je konec.«

Potem je duhovnika poučil o nekaterih neumnostih verskega nauka.

»Kot opazovalec sem se udeležil zadnje konference Združenih narodov o prebivalstvu. Veste, kaj se je govorilo po hodnikih? Da se sodobni svet sooča z dvema velikima težavama. Prva je, da je na svetu tri milijarde ljudi preveč in da se jih moramo znebiti. Druga težava je rimskokatoliška cerkev. Ki se je moramo znebiti.«

»Prebral sem poročilo s te konference in tega nisem zasledil.«

»To so delegati govorili med neuradnimi sestanki in pogovori. Javni govori so nekaj drugega. Uradni dokumenti in take reči. Gotovo veste, da je papež zavrnil večino sklepov. Če bi rad ohranil, kar mu je ostalo, se bo moral spametovati.«

»Kaj hočete reči?«

»Reči hočem, da je Cerkev edina stvar, ki Zemlji preprečuje zdrav razvoj.«

»Kaj pa komunistična Kitajska?«

»Tam se stvari spreminjajo. Uvedli so strogo družinsko politiko. Kapitalizem se krepi in čez dve leti bodo volitve.«

»Kitajci so mojstri prevare.«

»Pa vendar nadzorujejo rojstva in predpisujejo splave.«

»Kakšen svet bomo ustvarili, če iztremo tri milijarde ljudi? Bi si želeli živeti med tistimi, ki bodo ostali?«

»Glejte, živimo v demokraciji. Vi pa se še kar greste srednjeveško monarhijo s sedežem v Rimu. Ameriškim škofom se je posvetilo. Organizacijo so decentralizirali in povečali pristojnost lokalnih škofij.«

»Sem slišal.«

»Pa saj ni pomembno. Tako ali tako je v Ameriki le še peščica vernikov.«

»Petdeset milijonov.«

»In koliko jih posluša papeža?«

»Ne vem.«

»No, vidite. Zbudite se. Opazili boste, da se nov svet poraja z bliskovito hitrostjo.«

Američan je odprl revijo in se zatopil v branje.

Elija je pogledal skozi okno in videl gore. Apenini. Letalo se je komaj opazno nagnilo in se počasi začelo spuščati proti Rimu. Pogledal je skozi okno na drugi strani letala in zagledal zahodno italijansko obalo in zaliv, verjetno neapeljski.

Odprl je svoj izvod revije *Worldview* in polistal do rubrike o verstvih. Pritegnil ga je članek z naslovom *Teologi z vsega sveta so zavrnilo zadnjo papeževo encikliko*.

Pred šestimi desetletji je Albert Einstein povedal, da je bolj kot antropomorfnemu Bogu naklonjen lepoti, skrivnosti in motrenju »sijajne zgradbe vesolja«. Teologe je pretreslo, ker se ni zmenil za judovstvo in krščanstvo, ki učita o Bogu, bdečem nad stvarstvom. Toda teologija se je razvila in časi, ko je bila papeška dekla, so minili. Nova generacija verskih mislecev o onstranskih resnicah uči s širšega gledišča.

Mednarodno združenje katoliških teologov (MZKT) je prejšnji teden na srečanju v nemškem Tübingenu, podalo odločen odgovor na zadnjo papeško encikliko. Spisali so briljanten manifest verskih pogledov, primernih za enaindvajseto stoletje. Sopredsedujoči združenja, dr. Felix von Tilman, nekoč duhovnik, danes pa direktor inštituta za verske in politične študije Gaia, je v imenu pet

tisoč članov z vsega sveta povedal: »Napočil je čas, da človeštvo naredi nov korak v teologiji stvarstva. Razlikovanje med kraljestvom rastlin in živali ter človekom je naš planet pahnilo v strašno katastrofo. Razmišljujoči ljudje ne moremo več slepo verjeti zakrnelim govorom hierarhičnih boncev, ajatol ali gurujev.«

Dr. von Tilman ni obtožil sedanjega papeža ali z njim neposredno povezal verskih tiranij iz preteklosti, je pa jasno izrazil zaskrbljenost sodobnih teologov nad encikliko *O svobodi in človekovi osebnosti*, saj ne upošteva zadnjih dognanj v teologiji in duhovnosti – von Tilman jih imenuje »globok ekumenizem«. Teologi se strinjamo, je povedal, da papeški dokument preveč poudarja pojem absolutnih resnic, kar škodi dialogu med svetovnimi verstvi.

Za njim je na govorniški oder stopila dr. Mary-Beth Miller iz Milwaukeea v ameriški zvezni državi Wisconsin. Dr. Miller je predsednica Mednarodnega sveta predstojnic ženskih redov. V imenu organizacije je pritrdila dokumentu MZKT in Vatikan pozvala, naj prevetri poglede na moralno teologijo.

Mirno in samozavestno je povedala, da »se hierarhično urejene skupnosti rade prelevijo v tiranske. V sodobni Cerkvi lahko še vedno zaslutimo inkvizicijske težnje. To škodi razvoju človeštva, ki stremi k obdobju univerzalnega sozvočja. Prežati moramo na privrženca teh teženj in jih razorožiti. Božje ljudstvo se mora okrepiti na lastno pest.«

Na podlagi številnih odlomkov enciklike je dokazala, da je Cerkve v Rimu bolj naklonjena absolutni avtoriteti kakor pa vesti, kar je v nasprotju s pojmom osebne svobode in v protislovju z neprikritim namenom enciklike. Odnos Vatikana do teologov najbolje kaže, kako Cerkev gleda na svobodo. »Hierarhi nam skušajo vsiliti slabo teologijo, ki ni vredna cerkvenega imena. Recimo bobu bob,« je sklenila svoj govor. »To je nepravilno. To je bogoskrunsko.«

Newyorški nadškof Raymon Welland je daroval sklepno mašo in se v pridigi pridružil vedno večji množici oporečnikov: »V tem

pontifikatu je Cerkev dokazala, da se ne zmeni za glas ljudstva, ki je v resnici božji glas. Predolgo smo si zatiskali oči pred bistvom cerkvenega učiteljstva in omogočili osamljenemu možu, da mirno sedi na svojem prestolu v oddaljenem Rimu in se hrani s slepo poslušnostjo.«

Elija je odkimal.

V tistem hipu so se kolesa dotaknila tal in letalo se je streslo, zato član-ka ni mogel prebrati do konca.

Na carini je naletel na težave. Malo je manjkalo, pa bi se zataknilo že pri razgovoru z vodjo letališke varnosti, ki je bevska vprašanja in mu kar naprej skakal v besedo. Tokrat mu s telesno preiskavo niso prizanesli. Med varnostniki je bila tudi ženska. Prekopali so mu prtljago. Bil je bil ves zbehan in nič ga ni moglo pripraviti na sprejem, ki ga je čakal v glavnem letališkem poslopju.